

Zyra e Rregullatorit të Energjisë

Prezantimi në ERE të Shqipërisë

Struktura e Tarifave

Theranda Beqiri
Shefe e Departamentit të Tarifave dhe Çmimeve
Anëtare e Bordit të ZRRE-së

Prishtinë
20 Shtator 2006

ERO

Kriteri i hartimit të Tarifave – Përkujtues

- **Bazuar në parimet ekonomike të themeluara mirë dhe të kuptuara;**
- **Sigurohet mos-diskriminimi ose ndër-subvencionimi midis grupeve të konsumatorëve;**
- **Minimizohet kompleksiteti dhe kostot shoqëruese, përfshirë koston e matjes dhe faturimit;**
- **Tarifat duhet të sigurojnë sinjale për çmime që pasqyrojnë kostot;**
- **Mundësohet mbrojtja e konsumatorëve të prekshëm (varfër)**

Propozimet për hartimin e Tarifave – Jo Shtëpiake

Grupi I Konsumatorëve	Elementët e tarifave (spitalet në kategori sipas lidhjes (kyçjes) së tensionit)
Tensioni I lartë 110 kV	Tarifa e fuqisë – euro/MW Tarifa e energjisë – euro/MWh Tarifa fikse– euro/month Tarifa për energjinë reaktive – euro/kVArh
Tensioni I mesëm 35 & 10kV	Tarifa e kërkesës – euro/MW Tarifa e energjisë – euro/MWh Tarifa fikse – euro/month Tarifa për energjinë reaktive – euro/kVArh
Tensioni I ulët 0.4 kV	Tarifa e kërkesës – euro/MW Tarifa e energjisë – euro/MWh Tarifa fikse– euro/month

Konsumatorët Shtëpiakë

Propozim:

- **Në përgjithësi, thjeshtim**
 - **Tarifa Fikse**
 - **Tarifa e energjisë me variacion të lartë/ulët për njehsor (matës) me dy norma; tarifë me një normë të vetme**
- Çështja – masat aktuale të KEK-ut për të minimizuar abuzimin e matësve me dy tarifa:**

Përfshihen edhe:

- **Kontrollimi I tarifave për furnizimet e pamatura (pa njehsuara) (shumë të ulëta)**
- **Instalimi dhe përmirësimi I matjes**
- **Fushatë edukimi**

Procedura e alokimit të shpenzimeve

Hapi 1: përcaktimi I

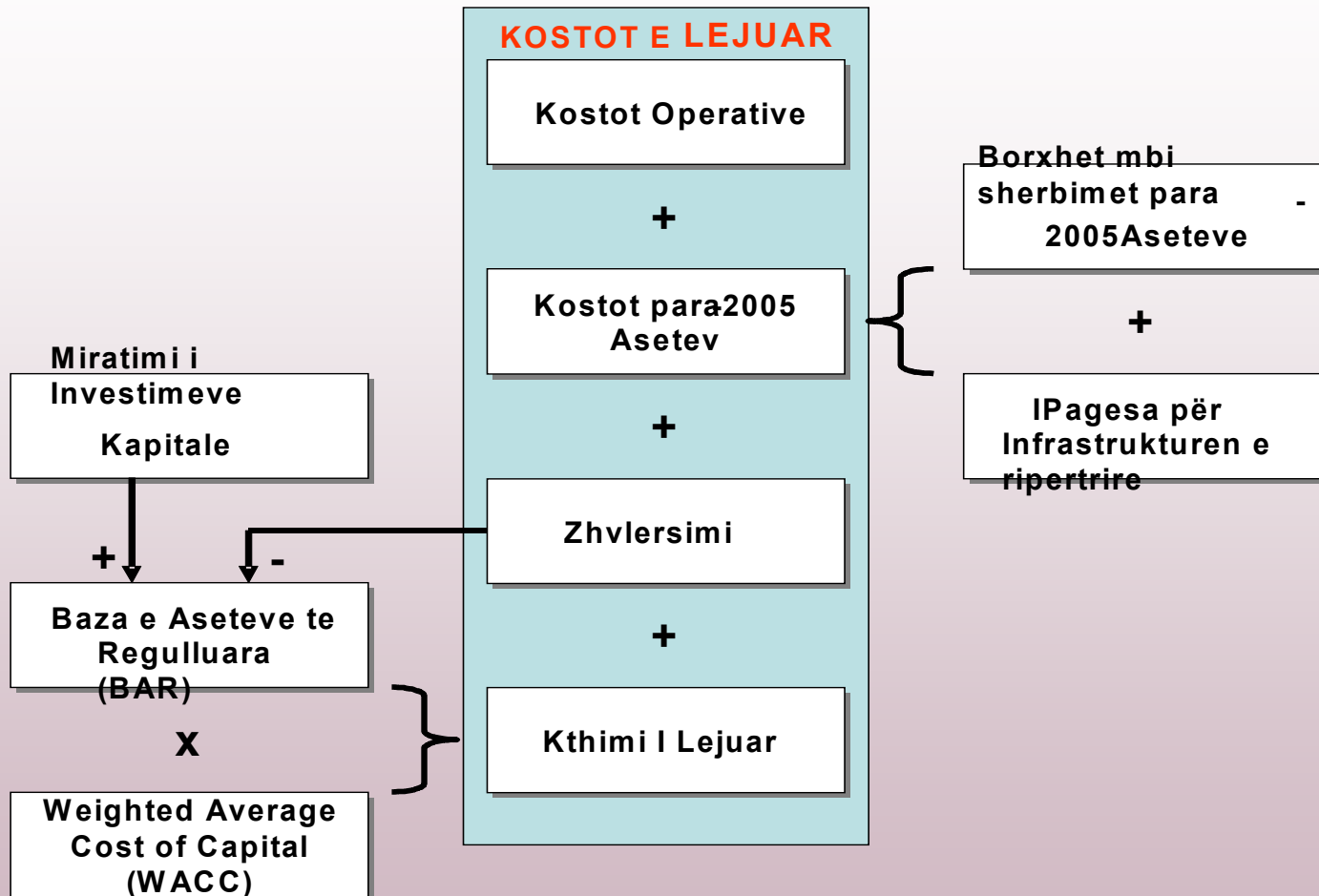
- Kategorive të shpenzimeve (psh. Kostoja për punën, materialet)
- Qendrat e shpenzimeve (vendet ku hasen kostot,psh, rrjeti me 110 kV)
- Produktet/ Shërbimet (psh. Shërbimet e transmetimit)

Hapi 2: Alokimi I

- Shpenzimeve në kategoritë e shpenzimeve
- Shpenzimeve prej kategorive të shpenzimeve në qendrat e shpenzimet (qendra e ndërmjetme e kostove për shërbime të përbashkëta)
- Shpenzimet prej qendrave të shpenzimeve në kategoritë e konsumatorëve

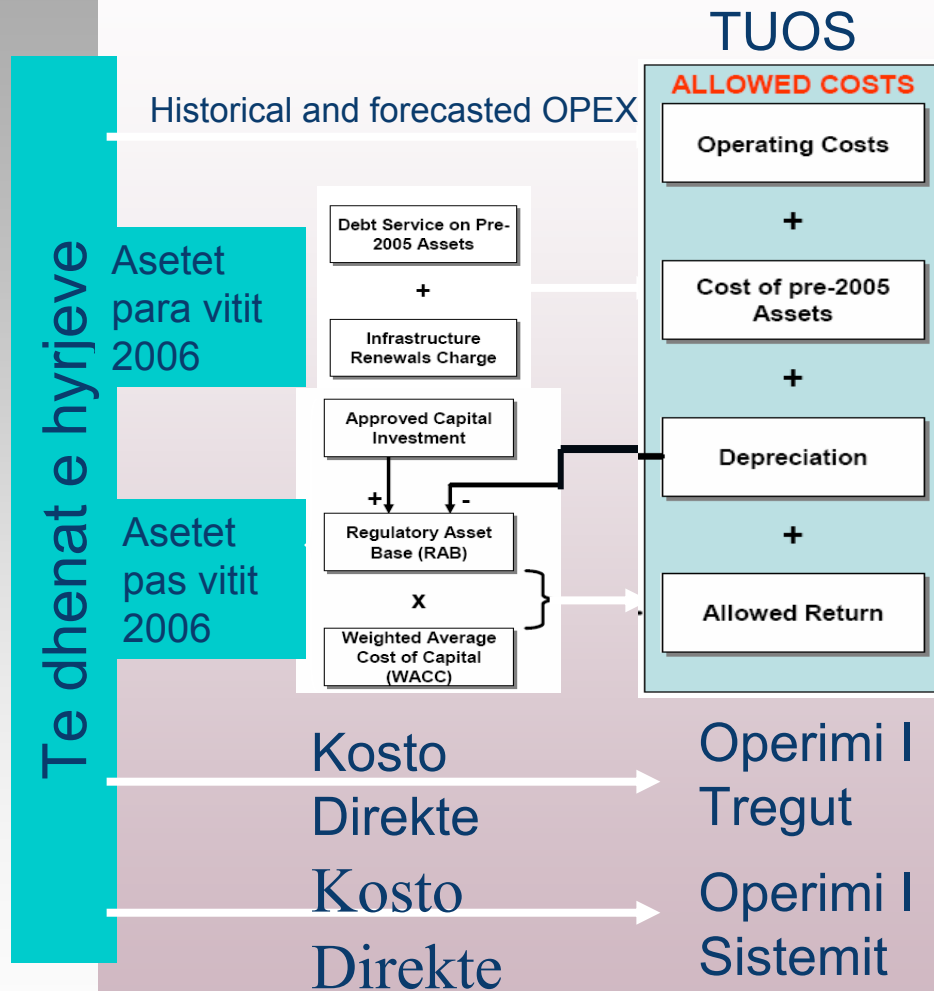
Kriteret e të ardhurave vjetore (Kostot e lejuara)

- Kostoja e aseteve para vitit 2006 jane perdorur ne model sipas RAG (Udhzimet e Rregullatorit per Llogarite) (4.4.1)

Kriteret e të ardhurave vjetore (Kostot e lejuara)

Qendrat e Kostove

Qendrat perfundimtare
te kostove per venien e
cmimeve

Te ardhurat
vjetore te lejuara
pas nivelizimit

HV 1
(400 and 220
kV)

HV 2
(110 kV)

Kostoja e
operimit te
tregut

Operimi I
Tregut

Kostoja e
Operimit te
sistemit

Operimi I
sistemit

ERO

**Kostot dhe të Ardhurat Vjetore të Lejuara
për KEK SH.A dhe KOSTT SH.A**

Theranda Beqiri

Anëtare e Bordit / Shefe e Departamentit për Tarifa dhe Çmime

Tiranë

20 shtator 2006

PËRMBAJTJA

- Përmbledhja e OPEX-it - **KOSTT**
- Kostot e lejuara të humbjeve në transmetim
- Përbërësit e kërkesës së të ardhurave
- OPEX-i total i propozuar nga **KEK-u**
- Bazat për llogaritjen e tarifave
- Përmbledhja e të ardhurave të kërkuara
- Humbjet komerciale dhe normat e arkëtimit
- Tarifa Mesatare

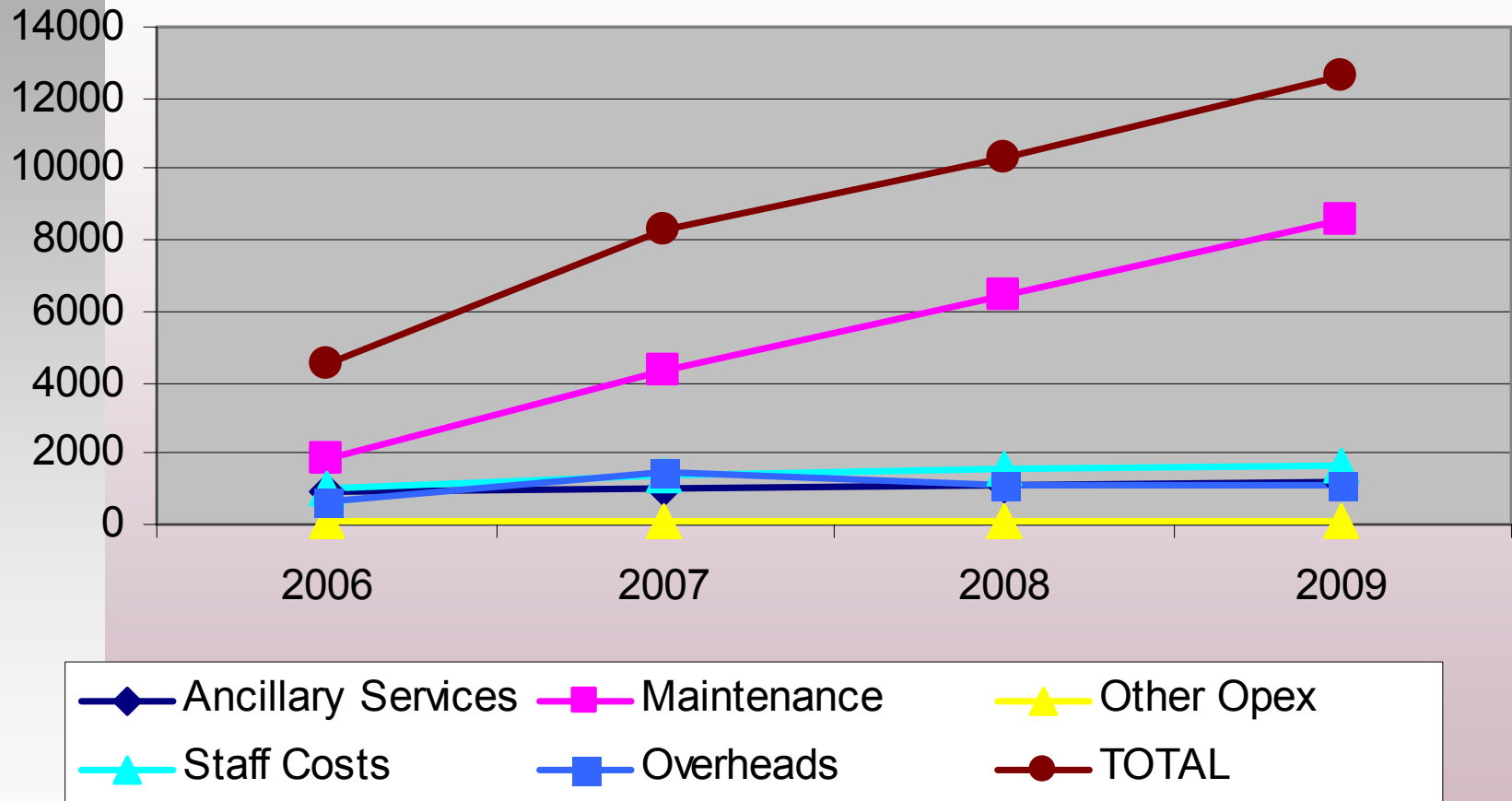

KOSTT – Përmbledhja e OPEX

(€000s)	2006	2007	2008	2009
Shërbimet ndihmëse	895	985	1,083	1,191
Mirëmbajtja	1,865	4,361	6,462	8,563
Opex-i tjetër	50	50	51	52
Kostot e stafit	1,047	1,400	1,600	1,690
Shpenzimet menaxheriale dhe administrative	615	1,578	1,100	1,100
TOTALI	4,472	8,374	10,296	12,596

KOSTT – Përmbledhje e OPEX (€000s)

Kostot e lejuara te humbjeve në transmetim

	2006	2007	2008	2009
Humbjet e energjisë %	3%	3%	3%	3%
Kërkesa e parashikuar ne sistemin e transmetimit (GWh)	4,700	4,820	4,995	5,333
Humbjet ne transmetim (GWh)	141	135	140	149
Kostot Totale (€000s)	3,199	2,864	2,929	3,380

Humbjet ndodhin në të gjithë rrjetet e energjisë elektrike, KOSTT do të stimulohet që të pakësojë humbjet në rrjetin e vet

Lejimi i humbjeve =

*Normën e humbjeve të lejuara * energjinë që hyn në rrjet * koston e energjisë*

Supozime:

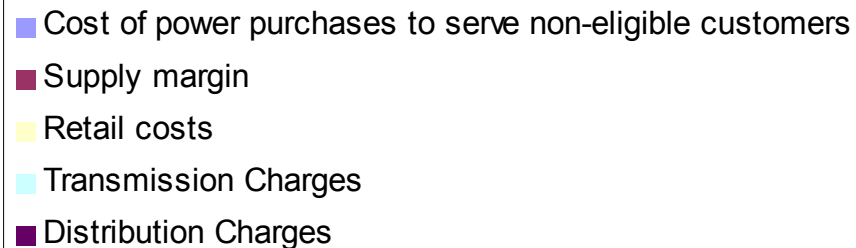
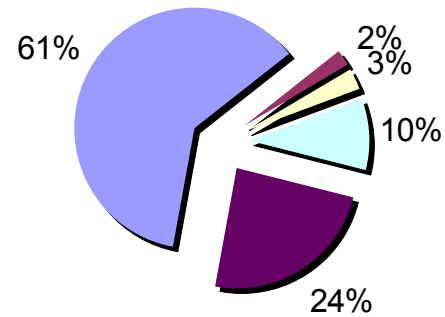
- 3% bazuar në analizën e kufizuar teknike dhe krahasimin ndërkombëtar
- Kostoja e humbjeve bazuar në çmimin mesatar te koston se blerjes se energjisë

Përbërësit e Kërkesës së të Ardhurave

(€000s)	2006	2007	2008	2009
Kostot operacionale dhe te mirëmbajtjes	4,472	8,374	10,296	12,596
Kostot e humbjeve te transmetimit	3,199	2,864	2,929	3,380
Zhvlerësimi i aseteve pas 2006	0	482	909	1,844
Fitimi i aseteve pas 2006	0	219	527	1,159
TOTAL	7,671	11,940	14,661	18,980

Transmetimi përbën 10% të kostove totale

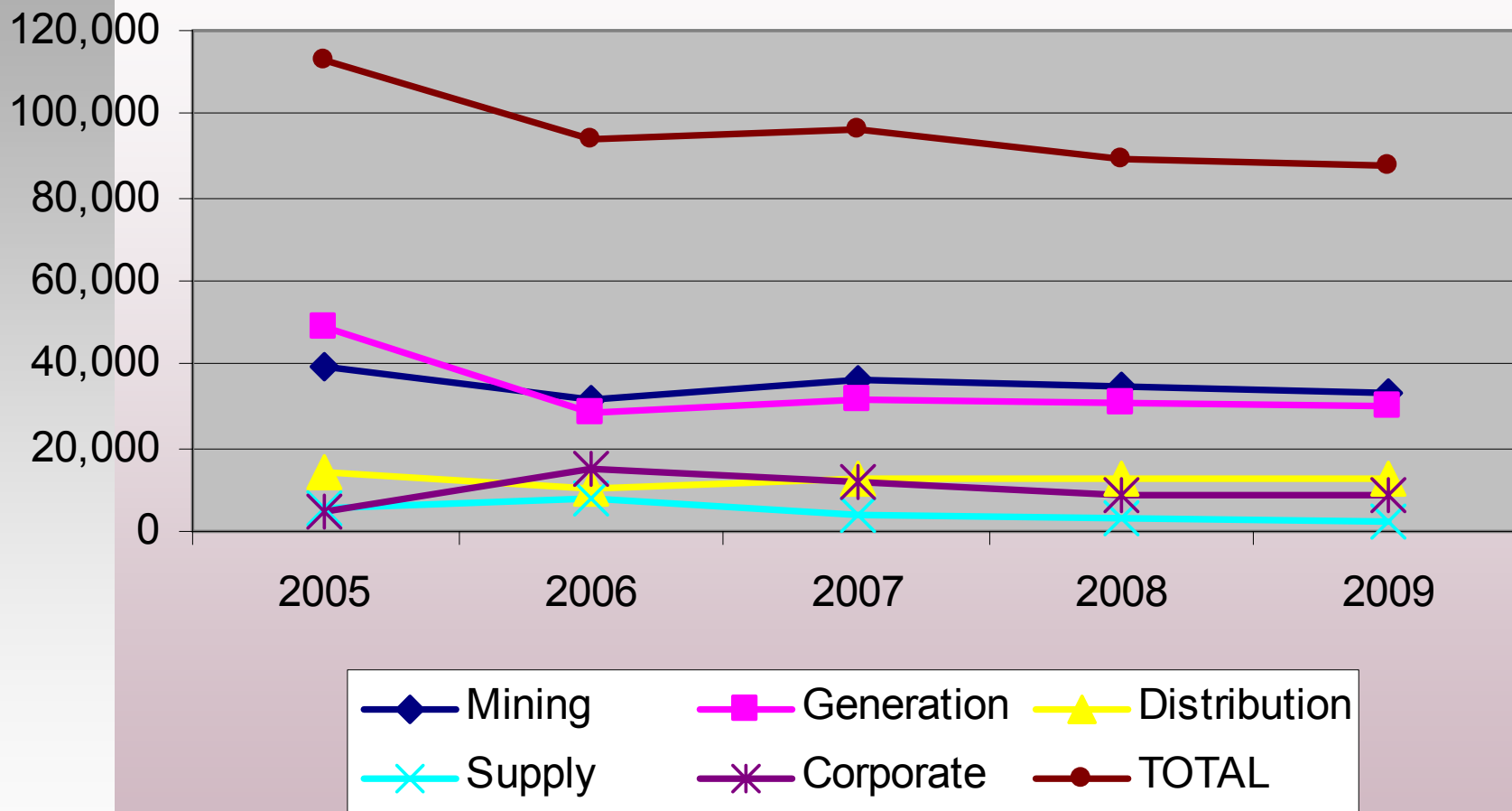

OPEX-i total i propozuar nga **KEK 2007-09**

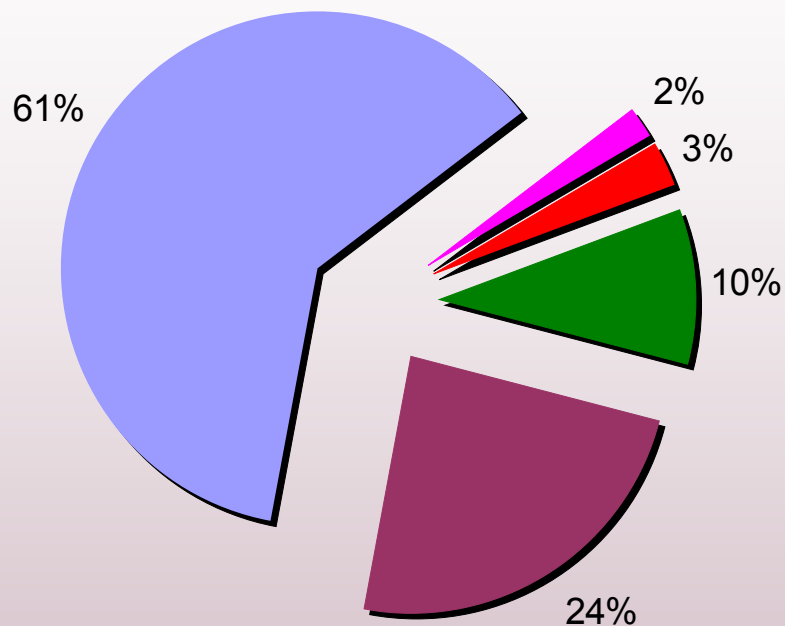
(€000s)	2005	2006	2007	2008	2009
Miniera	39,315	31,669	36,111	34,520	33,229
Gjenerim	49,161	28,181	30,807	29,973	29,879
Shpërndarje	14,398	10,450	13,989	13,166	13,020
Furnizim	5,242	8,090	3,681	2,811	2,479
Korporate	4,398	15,310	12,223	8,729	8,301
TOTALI	112,514	93,700	96,812	89,199	86,908

OPEX-i total i propozuar nga KEK 2007 - 09

Kostot e KEK përbejnë 90% të kostove totale

- Cost of power purchases to serve non-eligible customers
- Supply margin
- Retail costs
- Transmission Charges
- Distribution Charges

Bazat për përlogaritjen e tarifave

Tarifa e ndërtuar si blloqe ndërtese –

- **Parashikimi i kërkesës**
- **Disponueshmëria e gjenerimit**
- **Importet**
- **Kostot e Gjenerimit dhe të Minierave**
- **Kostot e Transmetimit**
- **Kostot e Distribuimit**
- **Kostot e Furnizimit**
- **Kostot e Humbjeve**
- **Me pas Totali ndahet me kërkesën e konsumatorëve për të siguruar tarifën mesatare centë/kWh**

Përmbledhja e të ardhurave të kërkuara

('000 Euro)	Të ardhurat e kërkuara		
	2007	2008	2009
KOSTT (përfshire shpenzimet e humbjeve teknike)	11,940	14,661	18,980
Distribucioni (përfshire shpenzimet e humbjeve teknike)	28,801	27,761	32,544
KEK Furnizuesi Publik (përfshihet shpenzimet e humbjeve & energjinë për KP)	66,500	69,031	84,913
Totali	107,241	111,453	136,437
Kërkesa Bruto (me 8% reduktim) (GWh)	4,821	4,995	5,333

Humbjet komerciale dhe normat e arkëtimit

- Skenarët shohin drejt ndikimeve të humbjeve komerciale dhe normave të arkëtimit në të ardhurat vjetore mesatare të kërkuara për t'u mbuluar
- Humbjet komerciale supozohet të zbresin në raport me Planin e Mbulimit Financiar të KEK-ut
- Normat e arkëtimit supozohet të rriten në nivelin e synuar (80%) në Strategjinë e MEM-it

<i>Ne energjinë që hyn në rrjetin e shpërndarjes</i>	2006 <i>(est)</i>	2007	2008	2009
Humbje komerciale (jo-teknike)	31%	22%	17%	13%

<i>Ndarja e të ardhurave vjetore të faturuara në vit</i>	2005 <i>(actual)</i>	2007	2008	2009
Norma e arkëtimit	67%	70%	80%	80%

Tarifa Mesatare (cent/kWh; 2006 çmimet; pa TVSH)

Supozimet:-A paguan Konsumatori për? -Distribuimi Humbjet jo-teknike ? -Shpenzimet për faturat e paarketuara?	Tarifa Mesatare (e vlerësuar)		
	07	08	09
Modeli 1: Konsumatorët nuk paguajnë humbjet jo-teknike te distribuimit			
1a – Konsumatorët nuk paguajnë për faturat e paarketuara?	4.4	4.2	4.4
1b – Konsumatori nuk paguan për faturat e paarketuara, supozuara qe norma e inkasimit : 70%; 80%; 80%	6.2	5.3	5.5
Modeli: Konsumatori paguan për te gjitha humbjet jo teknike (ne normën e caktuar)			
2a – Konsumatorët nuk paguajnë për faturat e paarketuara	5.2	4.8	4.9
2b – Konsumatori paguan për faturat e paarketuara, supozuara qe norma e inkasimit : 70%; 80%; 80%	7.3	6.0	6.1

